

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Fellesaksjonen for ulv
Sollitangen
2476 ATNA

Deres ref
2010/7727 - 62

Vår ref
201102857-/MSV

Dato

31 JAN 2012

Avgjørelse av klage på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 8 i 2012

Miljøverndepartementet viser til klage datert 23. november 2011 fra Felleaksjonen For Ulv. Det klages på rovviltnemnda i region 8 sitt vedtak av 27. oktober 2011 om kvotejakt på gaupe i 2012.

Klagen er behandlet etter lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) § 9, lov av 19. juli 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 16, jf. § 77 og lovkapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 4, 7 og 11.

Miljøverndepartementet opprettholder vedtaket til rovviltnemnda i region 8 om kvote for jakt på gaupe på totalt 29 dyr for kvotejakta i 2012. Klagen tas dermed ikke til følge. Departementet understreker imidlertid at kvoter ikke bør omfordeles på tvers av fylkesgrensene, og videre at kvoter ikke skal kunne flyttes mellom områder med og uten mål om yngling. Vedtaket opprettholdes fordi det er i samsvar med målet om at gaupebestanden skal forvaltes så nær bestandsmålet som mulig, jf. rovviltforliket av juni 2011. Departementet har lagt til grunn best tilgjengelig kunnskap om gaupebestandens utvikling.

Saksgang

Rovviltnemnda i region 8 (Troms og Finnmark) vedtok 27. oktober 2011 en totalkvote på 29 gauper for kvotejakt på gaupe i region 8 i 2012. Av denne kvoten er 15 gauper fordelt til Finnmark, tolv gauper uten hunddyrkvote i B-området og tre gauper hvorav et voksent hunddyr i A-området. I Troms kan det felles 14 gauper, hvorav 10 gauper uten

hunndyrkvote i B-området og fire gauper med en hunndyrkvote på to dyr i A-området. Vedtaket ble påklaget av Fellesaksjonen For Ulv den 23. november 2011 (heretter omtalt som klager).

Rovviltnemnda i region 8 har vurdert klagens innhold, og opprettholder sitt vedtak av 27. oktober 2011. Klagen ble oversendt Miljøverndepartementet i brev datert 20. desember 2011 for endelig avgjørelse i saken, jf. rovviltforskriften § 18. Kopi av rovviltnemndas oversendelse til Miljøverndepartementet er sendt klager. Klagen er fremmet innenfor den alminnelige klagefristen etter forvaltningslovens § 29 første ledd.

I tråd med rovviltforskriften § 18 første ledd annet punktum har Direktoratet for naturforvaltning gitt en faglig tilrådning i brev av 20. januar 2012.

Klagers anførsler

Klagen begrunnes med at klager ikke stoler på leder for rovviltnemnda i region 8, Willy Ørnebakk. Klager har tidligere i brev til Direktoratet for naturforvaltning fremsatt krav om at Ørnebakk må slutte som leder. Klager mener kvotene som er satt i region 8 er altfor høye og at vi med stor sannsynlighet vil havne under bestandsmålet for regionen neste år.

Klager krever at Ørnebakk går av, alternativt at alle vedtak fattet av rovviltnemnda i region 8 ses på som forslag og oversendes direktoratet for endelig vedtak. Når det gjelder Finnmark krever klager at all kvote innenfor A-område fjernes. Klager vil videre at det settes en hunndyrkvote i B-området på fire hunndyr og at kvota settes til maks ti dyr. For Troms krever klager at kvota som er satt innenfor A-området fjernes. Videre at det skal settes en hunndyrkvote i B-området på fire hunndyr og at kvota settes til maks ni dyr. Klager vil at det skal gis føringer for at ingen radiomerkede dyr felles, og videre at dyr ikke skal kunne omfordeles på tvers av fylkesgrensen.

Rovviltnemndas vurdering

Mistillit til rovviltnemnda fra FFU

"Leder av rovviltnemnda i region 8, Willy Ørnebakk har uttalt at han ikke ønsker gaupe i reindriftsområdene i Norge. Det er feil at Willy Ørnebakk har "kommet med uttalelser om at all gaupe og jerv bør utryddes fra regionen". Derimot har rovviltnemnda i brev til Miljøverndepartementet av 31.8.2011 om Endringer av nasjonale bestandsmål for bjørn og omfordeling av bestandsmål for gaupe og jerv foreslått å bytte bestandstall for jerv slik at en reduksjon av antall gaupefamilier i nord kan gi økning i antall jerveynglinger. Uansett, en politiker bør ha meninger, og disse bør deles med befolkningen. Ytring av meninger er noe helt annet enn forvaltning etter politiske føringer og lovverk. Rovviltnemnda prøver etter beste evne, med de virkemidler som er disponible å forvalte gaupebestanden i region 8 slik at det årlig er ti ynglinger – hvorav fire i Finnmark, som godkjennes av Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt.

Til FFU sitt krav om at Willy Ørnebakk må gå som leder, alternativt at et hvert vedtak i

region 8 må sees på som forslag ovenfor DN, vil rovviltnemnda vise til forskrift om forvaltning av rovvilt av 18.3.2005 nr 242 § 7, og forøvrig bemerke at det er klagerett på vedtak, det er det ikke på forslag. Rovviltnemnda i region 8 består av to representanter fra Fylkestinget i Troms, to fra Fylkestinget i Finnmark, og to fra Sametinget. Nemnda er beslutningsdyktig, kan fatte vedtak, når minimum tre medlemmer er til stede. Det er imidlertid Miljøverndepartementet som behandler klager som nemnda ikke tar til følge.

Rovviltnemnda imøteser forskning på gaupe, også på de genetiske aspekter. Bortsett fra ved inndeling i forvaltningsområder er det imidlertid vanskelig for nemnda å bruke gendata aktivt i forvaltningen. Målet på ti årlige ynglinger – hvorav fire i Finnmark, står fast, og det forholder rovviltnemnda seg til. Kunnskap om gaupas demografi er brukt ved beregning av kvoten.

Scandlynxprosjektet i nord har vist at gaupene benytter større revirer enn i Sør-Norge. En hunngaue i Nord-Norge benytter et område tilsvarende det fire territorielle hunngauper benytter i Oslo/Akershus. Dette tilsier at gaupa i nord har stor vandringskapasitet, og vi kan anta at gaupebestanden i Øst-Finnmark ved Russlands grense har kontakt med den russiske bestanden, bestanden i Tanadalen og Karasjok/Kautokeino har kontakt med den nordfinske bestanden og gaupebestanden i Nord-Troms har kontakt med den nordøstlig finske og svenske bestanden. Bestanden i Sør-Troms har kontakt med bestanden i Nordland.

Scandlynxprosjektet har vist at gauper kan vandre langt, et radiomerket individ vandret fra Storfjord i Troms til Sarek. Eli Rueness avhandling viser til at den norske gaupa består av tre bestander. Det er ikke gitt føringer i Norsk rovviltforvaltning om at en i Norge skal forvalte gaupa som tre distinkte bestander.

Som FFU fremhever, mener også rovviltnemnda det er viktig at kvotejakt i sterk grad styres mot områder med skader på sau og rein. Det har rovviltnemnda gjort. I A-områdene skal gaupebestanden nåes og opprettholdes, det mener nemnda bestanden vil gjøre med satt kvote. I A-områdene skal næringen gjøre tilpasninger. Som FFU påpeker så finnes det andre tiltak for å begrense gaupeskader. Disse blir brukt. I 2011 ble det tildelt 15 millioner til forebyggende og konfliktdempende tiltak i region 8. Og det søkes om langt mer enn det som blir tildelt regionen. De vanligste forebyggende tiltak mot rovviltskader på sau er: tidlig nedsanking, utvidet tilsyn, bruk av vokterhund, radiobjeller og lammenoder, samt driftsomstillinger grunnet rovvilt. Også i reindriften brukes det betydelig ressurser på forebyggende tiltak mot rovviltskader. Utvidet tilsyn i de mest sårbare periodene, samt kalving i gjerde er forsøkt med varierende hell. Mer om tiltak innen reindriften kan leses i *Evaluering av forebyggende tiltak mot tap av rein til rovvilt*, Bioforsk Vol. 4 nr. 6 2009.”

Kvoten

Det fremgår av rovviltforskriftens § 4 at det nasjonale bestandsmålet for gaupe er 65 årlige ynglinger, hvorav bestandsmålet for region 8 er ti årlige ynglinger.

Bestandsmålet og grensene for differensiert forvaltning er et kompromiss mellom ulike interesser. Rovviltnemnda ser det som sin oppgave å holde bestandstallet så nært ti årlige ynglinger som mulig. Om bestanden kommer under bestandsmålet er det akkurat like dårlig som om bestanden er over bestandsmålet. Rovviltnemnda har i sin forvaltningsplan, vedtatt 21.9.2007, basert størrelsen på sone A på sannsynligheten for, og målsettingen om å nå og opprettholde bestandsmålene. Rovviltnemnda har i forvaltningsplanen sagt at det ikke er ønskelig med rovvilt i sone B, og at nemnda ønsker å bruke tilgjengelige virkemidler for å begrense antall rovvilt i B-området. Rovviltnemnda mener kvoten er godt begrunnet i eget vedtak av 27.10.2011 sak 24/11. Og nemnda vil vise til dette når den sier at strategien for fastsettelse av kvote er å forvalte gaupebestanden så nært bestandsmålet som mulig. Rovviltnemnda viser til at vedtaket er i samsvar med sekretariatets anbefaling om kvote (Fylkesmannen i Troms, og Fylkesmannen i Finnmark) basert på kunnskap om dagens bestand i regionen, med målsetning om å balansere bestanden på det fastslåtte bestandsmålet. Gitt bestandsmålet er det et mål for forvaltningen å minimalisere tap av rein og bufe samt minimere konfliktene relatert til rovvilt, samtidig som man når bestandsmålet.

Rovviltnemnda forutsetter at det bestandstallet som den skal forvalte, ikke er i konflikt med naturmangfoldloven § 9, føre-var-prinsippet. Og heller ikke i konflikt med lovens § 5, forvaltningsmål for arter. Rovviltnemnda vil likevel bemerke at tiltak etter naturmangfoldloven skal veies opp mot andre samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Rovviltnemnda i region 8 vil presisere at det både i Stortingsmelding nr. 15 (Rovvilt i Norsk natur) og i forskrift om forvaltning av rovvilt forutsettes at uttak av rovvilt i all hovedsak skjer gjennom ordinær, frivillig jakt/felling.

Radiomerkede dyr

Det er helt vesentlig for forskningen at merkede gauper ikke får særbehandling på grunn av at de er merkede. Scandlynx har gitt tilbakemelding om at radiomerkede dyr bør jaktes på lik linje med umerkede dyr.

Omfordeling av dyr på tvers av fylkesgrensene

I vedtaket er det åpnet for at fylkesmennene i samråd med leder av nemnda kan stenge av hele eller deler av fellingsområdene, og at fordelte dyr skal kunne omfordeles på tvers av fylkesgrensene ved behov. Dette gir mulighet for å tilpasse kvotene og jakttrykket etter eventuelle nye opplysninger frem til starten av jakta.

Konklusjon

Nevnte lovverk, Stortingsmelding og forvaltningsplan for rovvilt i region 8 ligger til grunn for vedtaket som er fattet av nemnda. Gjennom arbeidet med forvaltningsplanen for rovvilt i region 8 mener rovviltnemnda at bestandsmålet for gaupe er ivaretatt ved en differensiert forvaltning hvor det er tatt hensyn både til gaupas naturlige utbredelse og

mulighet for økt genetisk variasjon, og til menneskers virksomhet med bufe- og tamreindrift.

Nemnda er gitt ansvar for forvaltning av gaupe, jf. rovviltforskriften og bruker kvotejakt som en av forvaltningsmetodene for gaupe. Rovviltnemnda mener det er grunnlag for et uttak på 29 gauper for å komme nærmest mulig bestandsmålet på gaupe i region 8, samt å nå målsettingen om at B-områdene skal prioriteres beitedyr.

Rovviltnemnda i region 8 mener at kvoten for jakt på gaupe er i tråd med regjeringens mål for forvaltningen av gaupe. Nemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye momenter som gir grunnlag for å endre vedtaket. Saken oversendes Miljøverndepartementet for endelig avgjørelse.”

Direktoratet for naturforvaltnings faglige tilråding

”Rovviltforskriften § 7 annet ledd regulerer hva rovviltnemnda skal legge vekt på når nemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe. Det følger av kommentarene til § 7 annet ledd at:

”Ved vurdering av felling eller jakt skal rovviltnemnden gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle et nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Kravet til presisjon i forvaltningsvedtak både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/lisensfelling øker jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes.”

Direktoratets faglige tilråding i denne saken knytter seg til å vurdere gaupebestandens status og forventede utvikling i region 8 og vurdere sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 10 ynglinger i regionen. Vurderingene knyttet til den forventede utviklingen av gaupebestanden i regionen tar utgangspunkt i at vedtatte kvote effektueres.

Rovviltnemnda i region 8 fattet i vedtak av 27. oktober 2011 en totalkvote på 29 gauper for kvotejakt i 2012, med en hunndyrkvote på 3 dyr over ett år i områder med mål om yngling av gaupe. Hunndyrkvoten på 3 voksne hunndyr er ikke gjeldende i områder uten mål om yngling av gaupe. I disse områdene kan det felles til sammen 22 gauper. Samlet sett for hele regionen er det en startkvote som er fordelt med 22 gauper uten hunndyrkvote i områder uten mål om yngling av gaupe, og 7 gauper med en hunndyrkvote på 3 voksne hunndyr i områder med mål om yngling av gaupe.

Fordelte dyr skal kunne omfordeles på tvers av fylkesgrensen ved behov.

Om overvåking av gaupe og bestandssituasjonen i Norge og innenfor region 8

Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om

status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 724: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2011 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Årene 2009, 2010 og 2011 er det registrert henholdsvis 92, 80 og 74 ynglinger av gaupe på landsbasis. Antallet ynglinger i 2011 tilsvarer en estimert minimum totalbestand på 413-436 dyr. Direktoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe på landsbasis ble nådd i 2011.

Det er den siste treårsperioden registrert henholdsvis 9, 15 og 11.5 ynglinger av gaupe i region 8. Gjennomsnittet er på 11.8 ynglinger, og bestandsmålet på 10 årlige ynglinger er følgelig nådd.

Om gaupas forventede utvikling innenfor region 8

Norsk institutt for naturforskning (NINA) har i en nylig rapport (NINA rapport 774) introdusert en prognosemodell til å forutsi bestandsstørrelse av gaupe fremover i tid. Modellen kan også benyttes til å beregne hvilken effekt ulike jaktuttak vil ha på bestanden før jakt den påfølgende vinteren. Dette som en hjelp til å redusere utfordringene med å stabilisere utviklingen av gaupebestanden, siden en tidligere har vært nødt til å ta utgangspunkt i fjorårets familiegruppetellinger når årets kvoter skal fastsettes. Modellen baserer seg på tidsserien med tellinger av familiegrupper og uttak av gauper bakover i tid for å beregne en prognose fremover i tid.

For landet som helhet kan en forvente en nedgang i antall familiegrupper fra 74 familiegrupper før jakt i 2011 til 67 (55-79) familiegrupper før jakt i 2012. Det er estimert 42 % sannsynlighet for at gaupebestanden før jakt i 2012 vil være under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 65 familiegrupper av gaupe. For region 8 viser prognosen en nedgang i antall familiegrupper fra 11.5 familiegrupper før jakt i 2011 til 10.5 (1 – 16.5) familiegrupper før jakt i 2012. Det er estimert 47 % sannsynlighet for at gaupebestanden i region 8 før jakt i 2012, vil være under det fastsatte bestandsmålet på 10 familiegrupper av gaupe i regionen.

Det er viktig å understreke at usikkerheten i estimatene til modellen blir større for de regionspesifikke prognosene. Her er antall familiegrupper mindre, og i enkelte regioner snakker vi om svært små tall. Dette betyr at den usikkerheten som eksisterer rundt observasjoner av familiegrupper spiller en større rolle jo mindre tall man opererer med og videre er små bestander mer påvirket av tilfeldige variasjoner i f.eks fødsels- og dødsrater.

Prognosemodellen kan videre anvendes til å beregne hvor store uttak en region kan ha, når regionen befinner seg i nærheten av bestandsmålet og det er ønskelig med en stabilisert bestand. For landet som helhet viser modellen at en kan høste 0,43 voksne hunndyr pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet. Modellen viser også at en kan høste 1,27 gauper pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet.

For å holde en stabilisert bestand i region 8 på 10 familiegrupper av gaupe gir modellen et estimert uttak på 4 (4.3) voksne hunndyr og et estimert totaluttak på 13 (12.7) gauper, hvis bestanden ligger rundt bestandsmålet.

Direktoratets vurdering og faglige tilråding

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Direktoratet har i sin faglige tilråding lagt vekt på "Prognosemodell for bestanden av gaupe i Norge" (NINA rapport 774). En slik prognosemodell vil ikke med 100 % sikkerhet kunne forutsi utviklingen i gaupebestanden, men vi kan gi en sannsynlighetsfordeling for ulike utfall. Etter direktoratets vurdering er dette den best tilgjengelige kunnskapen om gaupas bestandssituasjon før jakt i 2012. Alternativet er å ta utgangspunkt i fjorårets familiegrupperegistreringer når årets kvoter skal fastsettes.

I likhet med ovennevnte prognosemodell fremgår det også av NINA rapport 724 om bestandsutviklingen av gaupe i Norge en forventning om nedgang i bestanden av gaupe før jakt i 2012 sammenlignet med 2011. Direktoratet viser i denne sammenheng til § 7 i rovviltforskriften og kravet til presisjon i forvaltningsvedtak jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes.

Jf. forvaltningsplan for rovvilt i region 8 er regionen delt inn i områder med mål om ynglinger av gaupe og områder uten mål om yngling, henholdsvis A- og B-områder. Ambisjonen i områder uten mål om yngling er å holde bestanden av gaupe lavt ved å tillate høye kvoter. Direktoratet konstaterer at det i områder med mål om yngling er satt en kvote på 7 gauper med en hunndyrkvote på 3 voksne hunndyr. I områder uten mål om yngling er det satt en kvote på 22 gauper uten hunndyrkvote.

Direktoratet viser til forvaltningsplanen i regionen og prinsippene om arealdifferensiering som er nedfelt der. I områder uten mål om yngling er målsettingen å holde bestanden av gaupe lav ved å åpne for høye kvoter. Dette er i tråd med rovviltforliket fra 2011 der det er presisert at soneinndelingen skal forvaltes tydelig, men etter direktoratets vurdering er det satt svært høye kvoter (uten hunndyrbegrensning) i områder uten mål om yngling i region 8. I forhold til kjent bestandsstørrelse i regionen siste år er det ikke sannsynlig at kvotene fylles i disse områdene. I tillegg vil et stort uttak av voksne hunndyr i disse områdene kunne ha en framtidig konsekvens for oppnåelse av bestandsmålet i regionen.

Registreringer av familiegrupper av gaupe i region 8 de siste to årene viser at regionen har ligget omtrent på bestandsmålet i områder med mål om yngling. Prognosemodellen sannsynliggjør at det er 10.5 familiegrupper av gaupe totalt i regionen før jakt i 2012. Prognosemodellen sier imidlertid ikke noe om de er registrert innenfor eller utenfor områder med mål om yngling av gaupe.

Region 8 skal oppfylle det nasjonale bestandsmålet på 10 årlige ynglinger av gaupe og rovviltnemnda har vedtatt en forvaltningsplan som sier i hvilke områder av regionen ynglingene skal være. Etter direktoratets vurdering kan det på bakgrunn av dette vurderes to alternative kvotefastsettelse. Alternativ 1 kan baseres på prognosemodellen (for hele regionen) som estimerer 10.5 familiegrupper av gaupe før jakt i 2012, en totalkvote for hele regionen og en hunddyrkvote for hele regionen. Alternativ 2 vektlegger prinsippet om geografisk differensiering sterkere. Dette tilsier en større kvote i områder uten mål om yngling, men en lavere kvote (og større hunddyrbegrensning) i områder med mål om yngling.

Konklusjon

Etter en helhetsvurdering av rovviltnemndas vedtak om kvote for jakt på gaupe i 2012 anser direktoratet det for mest sannsynlig at bestanden etter årets yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet i regionen om den vedtatte kvoten effektueres. Dette vil trolig medføre en bestandsreduksjon i områder uten mål om yngling, men at bestandsmålet kan nås i områder med mål om yngling. En forutsetning for dette er at kvoter ikke flyttes mellom områder.”

Miljøverndepartementets vurdering

Klagen er behandlet etter viltloven § 9, naturmangfoldloven § 16, jf. § 77, og rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11. Videre har departementet, i henhold til naturmangfoldloven § 7, lagt prinsippene i loven §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Også forvaltningsmålet for arter i § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder § 14 om vektlegging av andre viktige samfunnsinteresser og samiske interesser. Prinsippet i § 11 slår fast at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vedtaket gjelder jakt på gaupe, og departementet anser ikke § 11 som relevant i denne saken.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* fastsatte Stortinget det nasjonale bestandsmålet for gaupe til 65 årlige ynglinger fordelt på sju av de åtte forvaltningsregionene, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). For forvaltningsregion 8 ble det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Gjennom ny stortingsbehandling av rovviltpolitikken våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe på 65 årlige ynglinger nasjonalt videreført, jf. Representantforslag 163 S (2010-2011). Forvaltningen av gaupe skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen som mulig.

Naturmangfoldloven, viltloven og rovviltforskriften danner den juridiske rammen for departementets vedtak i klagesaken. Naturmangfoldloven § 16 tredje ledd slår fast at høsting kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Videre følger det av fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens

funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Naturmangfoldloven § 5 slår bl.a. fast at målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er for rovvilt i region 8 konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og den regionale forvaltningsplanen for rovvilt.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Videre skal forvaltningen være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder.

Også naturmangfoldloven § 14 inneholder bestemmelser om vektlegging av interesser. Det følger av § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Annet ledd slår fast at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtaket om kvotejakt gjelder rovviltregion 8 (Troms og Finnmark) der det foregår reindrift, og departementet anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. Rovviltnemnda har i sitt vedtak vektlagt potensialet for rovviltskader på beitedyr, og ivaretar slik sett samiske interesser og andre samfunnsinteresser.

Det er rovviltnemnda i hver enkelt forvaltningsregion som har hovedansvaret for forvaltningen av rovviltet, og rovviltnemnda skal gjennomføre vedtatt nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin forvaltningsregion, jf. rovviltforskriften §§ 4 og 5. Når det fastsatte bestandsmålet for en art er nådd, har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvoter for jakt, jf. §§ 7 og 11.

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Departementet viser her til tilrådingen fra Direktoratet for naturforvaltning som er gjengitt ovenfor. Det redegjøres der for kunnskapsgrunnlaget når det gjelder gaupas bestandssituasjon og effekten av uttak. Kravet til kunnskapsgrunnlag inngår også i rovviltforskriften § 7 annet ledd, som slår fast at nemndas vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt og på data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen. Vedtak om kvote for jakt på gaupe skal blant annet inneholde en avgrensning av jaktområdet, bestemme antall dyr som kan skytes, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, jf. § 11 annet ledd.

Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen bl.a. gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd og naturmangfoldloven § 10. Rovviltnemnda har ved kvotefastsettelsen vurdert bestandssituasjonen og bestandens forventede utvikling, jf. sekretariatets saksframlegg som er nærmere omtalt nedenfor. Departementet anser at kravet til kunnskapsgrunnlag i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

Tall fra Rovdata viser at bestandsstatus for gaupe i regionen har hatt en stigende trend de siste årene frem til 2010. Bestandsmålet gikk ned fra 15 ynglinger i 2010 til 11.5 ynglinger i 2011, men regionen ligger fortsatt over bestandsmålet på 10 årlige ynglinger. I følge NINA rapport 724 om bestandsutviklingen av gaupe i Norge er det en forventning om ytterligere nedgang i bestanden av gaupe i region 8 før jakt 2012. I en nyere rapport fra Norsk institutt for naturforskning (NINA rapport 774) introduseres en prognosemodell som kan forutsi bestandsstørrelse av gaupe fremover i tid. Etter direktoratets vurdering gir denne modellen den beste tilgjengelige kunnskapen om gaupas bestandssituasjon før jakt i 2012. Prognosemodellen sannsynliggjør at det er 10.5 familiegrupper av gaupe i regionen før jakt i 2012. Departementet vil gjøre oppmerksom på at denne rapporten ikke forelå på det tidspunkt rovviltnemnda i region 8 fattet sitt vedtak om kvotejakt på gaupe i 2012.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupa utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. For landet som helhet har bestanden ligget godt over det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger. Tall fra Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt viser imidlertid en nedgang i gaupebestanden nasjonalt de siste to år. Videre tyder prognosemodellen framlagt i NINA Rapport 774 på at det høye uttaket av gaupe de senere årene har resultert i at bestanden før jakt i 2012 ligger omkring det nasjonale bestandsmålet. Avgangen av gaupe i regionen, som for landet for øvrig, skjer i hovedsak i form av kvotejakt, slik at rovviltforvaltningen i stor grad selv kontrollerer den samlede belastningen på gaupe i regionen. Mattilgang og areal for gaupa i regionen er god. Den samlede belastningen har medført at gaupebestanden de senere år har variert, men ligget over bestandsmålet på 10 ynglinger de siste to år.

Føre-var-prinsippet i § 9 kommer i hovedsak til anvendelse der man ikke har tilstrekkelig kunnskap. § 9 slår fast at når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet som tiltaket volder. Etter departementets vurdering skal ikke føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i denne saken. For gaupe foreligger det som tidligere nevnt betydelig kunnskap om bestandssituasjonen, effekten av påvirkninger, og den samlede belastningen arten utsettes for.

Når det gjelder klagers anførsler om lederen av rovviltnemnda i region 8, vil departementet bemerke at myndigheten til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe i 2012 ligger hos rovviltnemnda i regionen, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11.

Rovviltnemndene oppnevnes av Miljøverndepartementet etter forslag fra fylkestingene eller Sametinget, jf. rovviltforskriften § 5. Leder av region 8 er foreslått av Sametinget og vil etter planen sitte i rovviltnemnda til 2013. Nemndene velger selv sin leder. Departementet anser for øvrig at dette punktet ikke er relevant for saken. Etter departementets syn er nemndmedlemmenes eventuelle personlige holdninger i hovedsak ikke relevante så lenge rovviltnemnda fatter vedtak som ivaretar vedtatt nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin region. Rovviltnemnda i region 8 skal forvalte gaupebestanden slik at antall ynglinger holdes så nær bestandsmålet som mulig.

Som tidligere nevnt har rovviltnemnda ved kvotefastsettelse den 27. oktober 2011 vurdert bestandssituasjonen og bestandens forventede utvikling, jf. sekretariatets innstilling. I tillegg til data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt og NINA rapport 724 om antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2011, er det i kvotefastsettelsen lagt til grunn tidligere erfaringer med kvotejakt og avgang gaupe i regionen samt utviklingen av skadeomfang. Det ble registrert en nedgang i antall ynglinger fra 2010 til 2011. Kvotes størrelse og begrensning i antall hunndyr er følgelig lavere enn fjorårets kvote på totalt 37 gauper. Departementet vil understreke at kravet til presisjon i forvaltingsvedtak øker jo nærmere bestandsmålet arten er, jf. rovviltforskriften § 7.

Det følger av naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slik lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. I rovviltnemndas vedtak fremgår det at rovviltnemnda har lagt vekt på å følge føringene i forvaltningsplanen for rovvilt i region 8 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning i differensiering og fordeling av kvoten til ulike jaktområder. Region 8 er delt inn i områder med og uten mål om ynglinger, henholdsvis A- og B-områder. I områder uten mål om yngling er målsettingen å holde bestanden av gaupe lav ved å åpne for høye kvoter. I områder uten mål om yngling er det satt en kvote på til sammen 22 gauper uten hunndyrkvote. I områder med mål om yngling er det satt en kvote på 7 gauper med en hunndyrkvote på 3 voksne hunndyr. Departementet viser til direktoratets faglige tilråding der det påpekes at det er satt svært høye kvoter uten hunndyrbegrensning i områder uten mål om yngling og at dette trolig vil medføre en bestandsreduksjon i disse områdene. Videre anser direktoratet at stort uttak av voksne hunndyr i disse områdene vil kunne få en fremtidig konsekvens for bestandsmålet for regionen. Etter en helhetsvurdering av vedtaket anser direktoratet det likevel for mest sannsynlig at bestanden etter årets yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen om den vedtatte kvoten effektueres. En forutsetning for dette er imidlertid at kvoter ikke flyttes mellom områder. Departementet anser på denne bakgrunn at nemndas geografiske differensiering og fordeling av kvoten er i tråd med prinsippet i naturmangfoldloven §

12 og rovviltforliket fra 2011, der det er presisert at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det forutsettes imidlertid at kvoter ikke flyttes mellom områder.

Når det gjelder omfordeling av dyr på tvers av fylkesgrensen mener departementet etter tilråding fra direktoratet at dette ikke *bør* gjøres. Et spredt uttak av gaupe har minst konsekvenser for spredningen av gaupe innenfor A-området og man unngår en mulig skjevfordeling innenfor A-området. Samtidig opprettholdes muligheten for å være målrettet i hele regionen gjennom jakta.

Klager anfører at det skal gis føringer for at ingen radiomerkede dyr felles under kvotejakta. Departementet vil her påpeke at radiomerking av dyr bidrar til en oversikt over faktorer som påvirker deres bestandsdynamikk, herunder er dødelighet den faktoren med sterkest påvirkning på bestandstilveksten, i følge Scandlynx. Som rovviltnemnda også viser til bør derfor radiomerkede dyr jaktes på lik linje med umerkede dyr.

Departementet deler ikke klagers oppfatning om at den genetiske variasjonen er veldig lav hos gaupe i Skandinavia. Når det gjelder genetikken til gaupebestanden i nord (Troms/Finnmark og Nord-Sverige) er det observert en relativt stor genetisk variasjon, dette på grunn av immigrasjon fra Finland og Russland, jf. Rueness et.al 2003.

Departementet mener nemndas vedtak er i overensstemmelse med vilkåret i naturmangfoldloven § 16 tredje ledd om at høsting bare kan tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Departementet finner også at vedtaket er forsvarlig, sett i lys av artens funksjon i økosystemet, den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig, artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjonen i vedkommende område og den skade som arten gjør. Videre er vedtaket i overensstemmelse med rovviltnemndas forvaltningsplan for rovvilt og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning og en tydelig soneinndeling, jf. rovviltforliket 2011. Departementet viser for øvrig til de vurderinger og prioriteringer som er gjort ved fastsettelse av kvote, samt direktoratets faglige tilråding i saken, og anser det som mest sannsynlig at det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 10 årlige ynglinger også nås i 2012. Departementet vil imidlertid understreke at disse vurderingene innebærer at dyr ikke omfordeles mellom områder med og uten mål om yngling.

Konklusjon

Miljøverndepartementet opprettholder vedtaket til rovviltnemnda i region 8 om kvote for jakt på gaupe på totalt 29 dyr for kvotejakta i 2012. Klagen tas dermed ikke til følge. Departementet understreker imidlertid at kvoter ikke bør omfordeles på tvers av

fylkesgrensene, og videre at kvoter ikke skal kunne flyttes mellom områder med og uten mål om yngling.

Med hilsen

Brita Slettemark (e.f.)
avdelingsdirektør

Mette Svenningsen
rådgiver

Kopi:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 8 v/ Fylkesmannen i Troms

Fylkesmannen i Troms

Fylkesmannen i Finnmark

Direktoratet for naturforvaltning